

I/S Danske Filmproducenter

Journal nr 3:1120-0388-81/che/Fødevarer og Finans.

Rådsmødet den 29. august 2001

Resumé

1. I/S Danske Filmproducenter (interessentskabet) har den 30. juni 1998 anmeldt 2 aftaler om distribution af danske spillefilm til TV-visning. Anmeldelsen omfatter en interessentskabskontrakt samt standardvilkår for de filmoverenskomster, der indgås med interessentskabet. Der er anmodet om en ikke-indgrebserklæring efter konkurrencelovens § 9, subsidiært en fritagelse efter § 8, stk. 1. Aftalerne er omfattet af overgangsbestemmelsen i lovens § 27, stk. 4.

2. Ved indgåelsen af interessentskabskontrakten er der etableret et fælles salgssamarbejde mellem konkurrerende filmproducenter. Gennem indgåelse af filmoverenskomster med det fælles interessentskab giver de enkelte filmproducenter interessentskabet eneret til at disponere over TV-retighederne til samtlige af deres danske spillefilm, jf. § 3 i interessentskabskontrakten og §§ 1.1 og 2.4 i standardvilkårene for filmoverenskomster. Udtræden af en filmoverenskomst kan ske med et varsel på 5 år, jf. § 3.3 i standardvilkårene. På grund af forskellige begrænsninger i eneretten kan interessentskabet typisk først disponere over TV-retighederne, når der er forløbet ca. 5 år fra filmens premiere.

3. De omhandlede spillefilm optages i priskategorier fastsat af interessentskabet, jf. § 4.4 i standardvilkårene for filmoverenskomster. Producenterne bestemmer selv, i hvilken af de fastsatte priskategorier, den enkelte film skal optages. TV-selskaberne udvælger på baggrund af forudgående aftaler med interessentskabet om mindstekøb og gennemsnitspris blandt producenternes film i de enkelte priskategorier.

4. Udstrækningen af interessentskabets eneret til samtlige af producenternes spillefilm samt opsigelsesvarslet på 5 år er konkurrencebegrænsende, men kan – interessentskabets markedsandele taget i betragtning (under 10\%) – ikke anses for at have sådanne markedspåvirkninger, at der er tale om konkurrencebegrænsninger omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1. Den anmeldte interessentskabskontrakt er dermed ikke omfattet af forbudet i § 6, stk. 1, hvorfor der gives meddelelse om en erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9.

5. For så vidt angår bestemmelserne om priskategorier i standardvilkårene for filmoverenskomster, er der tale om et horisontalt aftalt prissystem, der har til formål at påvirke prissætningen på danske spillefilm og er omfattet af forbudet i § 6, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1. Betingelserne for en fritagelse efter lovens § 8, stk. 1, er ikke til stede. Bestemmelserne om fælles prisfastsættelse påbydes ophævet senest den 30. november 2001.

6. Såfremt systemet ændres, så de enkelte filmproducenter får bedre muligheder for at prisfastsætte deres film individuelt, fx gennem sikkerhed for et tilstrækkeligt stort antal priskategorier med små intervaller eller adgang til individuel forhandling om pakker, vil det ikke have karakter af et horisontalt fastsat prissystem.

Afgørelse

7. Det meddeles I/S Danske Filmproducenter,

- at den anmeldte interessentskabskontrakt ikke er omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, hvorfor der gives meddelelse om en erklæring om ikke-indgreb efter

konkurrencelovens § 9,

- at standardvilkårene for filmoverenskomster indeholder bestemmelser, der er omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, hvorfor der ikke kan gives meddelelse om en erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9,
- at de konkurrencebegrænsende bestemmelser i standardvilkårene for filmoverenskomster ikke opfylder betingelserne for en fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1,
- påbud i henhold til konkurrencelovens § 6, stk. 4, jf. § 16, stk. 1, nr. 1, om at ophæve følgende bestemmelser i standardvilkårene for filmoverenskomster:

- § 4.4, 1. afsnit, hvorefter *"Film, der i overensstemmelse med foranstående kan disponeres af Interessentskabet, kan optages på repertoirelister til Interessentskabets kunder. Producenten bestemmer – også hvor denne måtte være i misligholdelse eller Overenskomsten måtte være opsagt – om Filmen skal sættes på repertoirelister, og i givet fald i hvilken priskategori. Bestemmelsen udøves efter kommercielle hensyn, der er loyale over for Overenskomstens formål."*,

- § 4.4, 3. afsnit, hvorefter *"Interessentskabet fastsætter priskategorierne. Producenten bestemmer, i hvilken priskategori Filmen skal optages."*,

Ophævelse skal ske senest den 30. november 2001, jf. overgangsbestemmelserne i konkurrencelovens § 27, stk. 4. Herefter vil standardvilkårene for filmoverenskomster ikke længere være omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Sagsfremstilling

Indledning

8. I/S Danske Filmproducenter har den 30. juni 1998 anmeldt 2 aftaler om distribution af danske spillefilm. Der er tale om følgende aftaler:

- Interessentskabskontrakt af 27. oktober 1997¹ om I/S Danske Filmproducenter
- Standardvilkår for de filmoverenskomster, som interessentskabet indgår.

9. Interessentskabskontrakten forpligter interessenterne til at indgå overenskomster med interessentskabet om alle de danske spillefilm², som den enkelte interessent er indehaver af eller er berettiget til at disponere over for så vidt angår TV-retighederne. Der indgås en filmoverenskomst for hver enkelt spillefilm. Ved indgåelse af de enkelte filmoverenskomster benyttes de standardvilkår, som er anmeldt. Filmoverenskomsterne giver interessentskabet eneret til at disponere over rettighederne til TV-visning af producentens samtlige film i Danmark, Norge, Sverige og Island.

Der er foretaget en samlet anmeldelse af aftalerne med anmodning om en erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9, subsidiært en individuel fritagelse efter lovens § 8, stk. 1. Aftalerne er omfattet af overgangsbestemmelserne i lovens § 27, stk. 4.

Parterne

10. I/S Danske Filmproducenter består af følgende 7 danske filmproducenter/indehavere af filmrettigheder:

- Rialto Film
- A/S ASA Filmudlejning³
- A/S Palladium
- Nordisk Film A/S⁴

- Metronome Entertainment A/S⁵
- Merry Film A/S⁶
- Lisbeth Lau Lauritsen

11. Interessentskabet indgår også filmoverenskomster med andre end interessenterne. Selskabet har p.t. indgået filmoverenskomster med 22 andre filmproducenter/indehavere af filmrettigheder. Disse kaldes for "puljeproducenter" (fx Dagmar Film Produktion ApS, Minerva Film Video A/S, Gabriel Axel, Vester Vov Vov Filmproduktion m.fl.).

12. Interessentskabets omsætning udgjorde i 2000 ca. xx mio. kr. Interessentskabets fakturerede omsætning påvirkes imidlertid af, at der i enkelte år faktureres en uforholdsmæssig stor del af årets omsætning i december måned, idet faktureringen følger de flerårige aftaler, der er indgået med TV-stationerne, jf. nærmere pkt. 35, hvor faktureringsterminerne er fastlagt på forhånd. En beregning af den kontante omsætning for 2000 udgør ca. xx mio. kr. Den kontante omsætning har været stort set uændret gennem de sidste 3-4 år.

Aftalerne

Interessentskabskontrakten

13. Kontrakten fastlægger rammerne for samarbejdet om distribution af danske spillefilm til TV-visning. På baggrund af kontrakten varetager interessentskabet en fælles administration af de enkelte interessenters rettigheder til TV-visning.

Formål

14. Det fremgår af kontraktens § 2, at interessentskabets formål er at administrere og frugtbargøre TV-rettigheder til danske spillefilm.

Eneret til TV-visning

15. Ved indgåelsen af kontrakten "*forpligter enhver interessent sig til at indgå (film)overenskomst(er) med interessentskabet hvorved interessentskabet får ret og eneret til at disponere TV-visning af danske spillefilm i Danmark, Norge, Sverige og Island (Området)*", jf. kontraktens § 3. Se nærmere pkt. 20 ff. om enerettens udstrækning.

Opsigelse

16. Det er muligt for en interessent at træde ud af interessentskabet pr. 31. december efter forudgående skriftlig opsigelse meddelt senest den 30. september, jf. kontraktens § 9.1.

17. Hvis en interessent udtræder, får dette ingen betydning for de film-overenskomster, der måtte være indgået mellem den udtrædende interessent og interessentskabet, jf. § 9.3. Disse filmoverenskomster kan alene opsiges med det varsel, der er fastsat i overenskomsten.

Optagelse af nye interessenter

18. Det er muligt for nye interessenter at blive optaget i interessentskabet på et ordinært eller ekstraordinært årsmøde, jf. kontraktens § 12.1.

Standardvilkår for filmoverenskomster

19. De filmoverenskomster, som interessentskabet indgår såvel med interessenterne som med puljeproducenterne, udformes som de anmeldte standardvilkår.

Eneret til TV-visning

20. Af overenskomstens § 1.1., fremgår det, at *”For Overenskomstens varighed har Interessentskabet ret og eneret til at disponere TV-visning i Danmark, Norge, Sverige og Island (”Området”) eller rettet mod dette Område fra sendere i eller udenfor Området af følgende film: ”*

21. Den visningsret, som interessentskabet får ved indgåelsen af filmoverenskomsterne, omfatter enhver form for TV-visning⁷ af filmen og brudstykker heraf, fx free-TV, pay-TV, pay-per-view-TV og near-video-on-demand⁸, jf. § 1.2.

Forbehold for førstegangsvisning på TV

22. Producenten kan – uanset interessentskabets eneret til TV-visning - forbeholde sig en ret til senest på filmens biografpremieredato at indgå aftale om førstegangsvisning af filmen på free-TV, pay-TV, pay-per-view-TV og near-video-on-demand. Dette forudsætter dog, at en TV-station har medfinansieret filmproduktionen, jf. § 4.2.

23. En sådan aftale om førstegangsvisning på TV kan godt omfatte flere visninger over flere perioder. Interessentskabet skal respektere aftaler om førstegangsvisninger og får ikke nogen andel af vederlaget for førstegangsvisningerne. De TV-stationer, der medfinansierer spillefilm, forbeholder sig typisk retten til at vise filmen første gang på TV.

Indgåelse af kontrakter om TV-visning

24. Ifølge standardvilkårene indgår interessentskabet kontrakter med kunderne (TV-stationerne) om TV-visning i eget navn, jf. § 1.3.

Disponering over tidligere og fremtidige film

25. Det følger af § 2.4, at *”Producenten, jfr. § 1.5 forpligter sig til på samme vilkår som nærværende Overenskomst at lade alle spillefilm, som han har produceret eller erhvervet eller fremover måtte producere eller erhverve, disponere af Interessentskabet for så vidt angår TV-visning i eller rettet mod Området. For hver enkelt film oprettes særskilt overenskomst.”*

26. Såvel interessenter som puljeproducenter forpligter sig til at give interessentskabet eneret til at disponere over rettighederne til TV-visning af alle deres dansksprogede spillefilm.

Varighed og opsigelse

27. En overenskomst kan opsiges af producenten med 5 års varsel til ophør med udgangen af et kalenderår, jf. § 3.3. Producenten har pligt til at respektere aftaler om TV-visning i opsigelsesperioden samt aftaler om TV-visning efter overenskomstens ophør, hvis aftalen er indgået senest 6 måneder efter opsigelsens afgivelse.

28. En opsigelse har virkning for alle producentens film, som interessentskabet disponerer over, jf. § 3.4.

Optagelse på repertoirelister og indplacering i priskategorier

29. Den enkelte filmproducent bestemmer, om en film skal optages på interessentskabets repertoirelister og i givet fald i hvilken priskategori, jf. § 4.4. En repertoireliste er en tilbudsliste, der udsendes til TV-stationerne med angivelser af de enkelte film, der tilbydes, samt priserne herfor. Der udarbejdes en repertoireliste hver gang, der indgås en aftale med en TV-station.

30. Retten til selv at bestemme prisen på en film skal udøves efter kommercielle hensyn, der er loyale over for overenskomstens formål. Det følger dog af standardvilkårene, at *“Interessentskabet vejleder på anfordring⁹ den enkelte Producent ved udarbejdelsen af repertoirelister og må i den forbindelse ikke forfordere enkelte producenter”*, jf. § 4.4.

31. Det er interessentskabet, der fastsætter priskategorierne, som filmene optages i, jf. § 4.4. De enkelte priskategorier fremgår ikke direkte af standardvilkårene. Heraf fremgår alene, at interessentskabet fastsætter dem. Indplaceringen i priskategorier sker i forbindelse med udsendelse af repertoireliste, når der skal indgås en aftale med en TV-station, jf. nærmere nedenfor.

Royalty

32. Af de samlede filmindtægter får interessentskabet forlods 15\%¹⁰, jf. § 5.1. Producenten får royalty for selve visningen af en film (visningsroyalty) og for at stille filmen til rådighed for interessentskabet (puljeroyalty), jf. § 5.2. Visningsroyalty udgør 70\% af samtlige indtægter fra TV-visning. Puljeroyalty udgør en forholdsmæssig andel af de øvrige filmindtægter efter nærmere regler, jf. § 5.2.2.

Indgåelse af aftaler med TV-stationerne

33. Interessentskabet har på baggrund af de indgåede filmoverenskomster retten til at indgå aftaler med TV-stationerne om visning af producenternes spillefilm på TV. Der er tale om indgåelse af vertikale aftaler, som ikke er omfattet af de anmeldte aftaler.

34. TV-stationernes indkøb af film hos interessentskabet sker typisk “i pakker”, dvs. at TV-stationen ikke køber TV-rettighederne til en enkelt film men til et nærmere aftalt antal i aftaleperioden.

35. I praksis sker dette ved indgåelse af en rammeaftale mellem interessentskabet og TV-stationen om køb af TV-rettighederne til fx 60 filmtitler over 3 år. Af aftalen vil fremgå, hvor mange gange den enkelte film kan vises inden for den enkelte films visningsperiode. Hver enkelt film har en visningsperiode på fx 2 år. Visningsperioden for den enkelte film kan således godt ligge i aftaleperiodens sidste 2 år, og filmen må i så fald ikke vises i aftalens første år.

36. Interessentskabet og TV-stationen forhandler ved indgåelsen af rammeaftalen sig frem til et antal priskategorier, inden for hvilke de enkelte filmtitler skal udvælges. Antallet af priskategorier og priskategoriernes niveauer kan variere fra aftale til aftale. Der kan fx være aftalt 7 kategorier, som spænder fra ca. xx kr. til over xx kr. Antallet af priskategorier og spændet mellem disse afhænger af TV-stationernes ønsker.

37. Der fremgår ikke nogen titler af rammeaftalen, men interessentskabet skal efter indgåelsen af rammeaftalen fremsende en repertoireliste til TV-stationen med oplysninger om de enkelte film, der tilbydes, og til hvilken pris. Interessentskabet anmoder de enkelte producenter om at angive i hvilken af de således definerede priskategorier, de enkelte film skal optages.

38. Når producenterne har angivet priskategori på de enkelte film, der skal optages på repertoirelisten, vælger TV-stationen efterfølgende det aftalte antal filmtitler ud fra listen. Der er ikke i rammeaftalen nogen bestemmelser om, at der fx skal udvælges et bestemt antal film i hver enkelt priskategori, men der aftales en gennemsnitlig minimumspris per film (fx xx kr.). TV-stationen har ret til at udvælge titler, der medfører højere gennemsnitspriser.

39. Når TV-stationen har foretaget sit titelvalg, og dette er godkendt af interessentskabet, får de enkelte producenter at vide, om TV-stationen har valgt nogle af deres film.

40. Der findes også eksempler på, at interessentskabet indgår aftaler med TV-stationer om køb af film indenfor kun én priskategori. Prisen vil i sådanne aftaler være den samme for samtlige titler, der er omfattet af aftalen.¹¹ Endelig vil der kunne indgås aftaler med TV-stationer om køb af enkelte filmtitler, hvor prisen er fastsat individuelt.

41. I alle tilfælde afspejler prisniveauet TV-stationernes ønsker til visningsperiode, antal visninger samt brugerintensiteten.

Markedsbeskrivelse

42. De anmeldte aftaler omhandler udnyttelse af rettigheder til TV-visning af danske spillefilm, som ikke varer under 75 minutter. Udnyttelse af rettigheder til biograf- og videodistribution mv. falder uden for aftalernes rækkevidde.

43. Udnyttelsen af rettighederne til TV-visning sker ved salg af spillefilm til interessentskabets kunder. Kunderne er de 5 TV-kanaler: DR, TV 2, TV3, TVBio+ og Canal+.

44. Der findes 11 dansksprogede free-TV-kanaler og 6 pay-TV-kanaler. Interessentskabets kunder er free-TV-kanaler med undtagelse af Canal+. Free-TV-kanalerne DR og TV 2 er public service virksomheder, der er underlagt forpligtelser efter radio- og fjernsynsloven bl.a. i relation til deres programudbud.

45. Ifølge anmelder disponeres rettighederne til en spillefilm typisk således:

- 0-6 måneder: alene biografvisning
- fra 6. måned: tillige videoudlejning og salg
- fra 1 år: visning på pay-TV¹²
- fra 2 år og op til ca. 5. år: visning på free-TV

46. Interessentskabets eneret knytter sig alene til udnyttelsen af TV-rettighederne. Hvis der er tale om danske spillefilm, som Det Danske Filminstitut har støttet, er der en hold back periode på 24 måneder fra premieredatoen. I denne hold back periode må filmen kun vises i biografier og distribueres via video. Det Danske Filminstitut er ifølge anmelder en afgørende aktør med hensyn til finansiering af danske spillefilm. Interessentskabets eneret begrænses således for så vidt angår producenterne nye film, når Det Danske Filminstitut har medfinansieret filmen.

47. Interessentskabets eneret for så vidt angår nye film begrænses endvidere af de aftaler, som producenten måtte have indgået med en medfinansierende TV-station, jf. § 4.2 i standardvilkårene om førstegangsvisninger. Interessentskabet kan ikke disponere over TV-rettighederne, førend filmen har været vist første gang på TV af den medfinansierende TV-station.

48. Mange af de nye danske spillefilm er medfinansieret af Det Danske Filminstitut og/eller en TV-station. Interessentskabet råder dermed typisk først over filmene efter udløbet af filmenes første 5 år. Forud herfor har filmene således været vist i biografier, været distribueret til salg og udleje på video og været vist på TV. Interessentskabet distribuerer filmene på et slags "eftermarked".¹³

49. En stor del af de nye spillefilm, der produceres i Danmark, produceres af producenter, der ikke er med i interessentskabet, og som heller ikke er puljeproducenter¹⁴ (fx Zentropa, Regner Grasten, Thura Film, M&M, Danfilm m.fl.). Dette kan i løbet af nogle år få en afsmittende effekt på det såkaldte eftermarked, som interessentskabet distribuerer film på.

Vurdering

50. Der er ved indgåelsen af de anmeldte aftaler tale om udøvelse af en erhvervsvirksomhed omfattet af konkurrencelovens § 2. Aftalerne omfatter ikke løn- og arbejdsforhold, jf. lovens § 3, og der er ikke tale om aftaler inden for samme koncern eller virksomhed, jf. lovens § 5.

51. Der gælder ingen undtagelser eller fritagelser i henhold til EU- eller nationale regler, jf. lovens §§ 4 og 10, og aftalerne er ikke omfattet af bagatelreglen i § 7, allerede fordi parternes samlede omsætning overstiger 1 mia. kr. Alene koncernen Egmont Holding, som Nordisk Film er en del af, har en samlet omsætning på ca. 6,7 mia. kr.

52. Aftalerne kan således vurderes efter konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Det relevante marked

Produktmarkedet

53. Det relevante produktmarked må ifølge anmelder afgrænses som markedet for udlejning eller salg til TV-visning af underholdningsprogrammer, herunder spillefilm, naturfilm, dokumentarfilm og reportager samt TV-kanalernes visning af egne produktioner af tilsvarende indhold. ¹⁵

54. Spørgsmålet er, om spillefilm adskiller sig så meget fra fjernsyns- film, TV-serier, reportager mv., at de ikke er indbyrdes substituerbare, og at spillefilm derfor udgør et marked i sig selv.

55. TV-stationernes indkøb af underholdningsprogrammer må antages at afspejle den enkelte stations økonomiske rammer, stationens programsammensætning og seernes præferencer. For DR og TV 2's vedkommende afspejler indkøbene også de forpligtelser, som stationerne har som public service virksomheder, jf. nærmere pkt. 59. Hvis der er tale om pay-TV må seernes præferencer anses for afgørende.

56. Seerne forventer, at stationerne jævnligt sender spillefilm i hovedsendetiden. Spillefilm er en særlig form for underholdning, som er det, der for seerne kommer nærmest en biografoplevelse. Filmene har været vist i biografene og har eventuelt opnået en vis popularitet, hvilket typisk afspejler sig i høje seertal. ¹⁶ Sædvanligvis bruges der væsentligt flere økonomiske ressourcer på indspilning af spillefilm end på fx fjernsynsproduktioner. Endvidere er spillefilm af en vis længde og har en afsluttet handling – modsat fx fjernsynsserier.

57. Selvom en TV-stations økonomiske rammer kan sætte begrænsninger for hvilke og hvor mange spillefilm, der kan vises, er det styrelsens opfattelse, at spillefilm kun i et begrænset omfang kan substitueres af andre typer af underholdningsprogrammer. Fjernsynsfilmen ¹⁷ må i et begrænset omfang antages at kunne substituere spillefilm, idet fjernsynsfilmen har nogle af de samme egenskaber som spillefilm i relation til varighed og en afsluttet handling.

58. Selvom priserne på spillefilm steg med 5-10% ville det dog næppe betyde, at TV-stationerne generelt ville vælge at indkøbe fjernsynsfilmen i stedet for. Der ville stadig være en efterspørgsel efter spillefilm. Spillefilm må anses for at være en væsentlig del af TV-stationernes programudbud – i hvert fald for interessentskabets kunder.

59. DR og TV2 har som public service virksomheder en forpligtelse til at levere alsidighed, kvalitet og mangfoldighed i programudbudet, jf. radio- og fjernsynsloven. Dette indebærer levering af et bredt udbud af programmer, som imødekommer mange forskellige interesser og behov i befolkningen. Dette må også omfatte spillefilm. DR1 og TV2 havde i år 2000 henholdsvis 171 og 177 visninger af spillefilm. ¹⁸ Tallene viser, at de to stationer lægger vægt på, at spillefilm er en vigtig del af deres programudbud. Og både DR og TV2 investerer i produktionen af danske spillefilm – film som de får retten til at vise første gang på TV, jf. § 4.2 i filmoverenskomsten. Substitutionen fra fjernsynsfilmen kan derfor ikke anses for tilstrækkelig til at medføre, at de er en del af det samme produktmarked som spillefilm.

60. Eksistensen af de mange filmkanaler er endvidere en væsentlig indikator for, at der er et særskilt marked for spillefilm. Anmelder forventer, at TVBio+, som aftager flest film fra interessentskabet, vil foretage xx visninger af interessentskabets film i 2001 (ud af i alt 2.548 spillefilmsvisninger om året).¹⁹ For denne TV-station, der primært sender spillefilm, kan øvrige typer af underholdningsprogrammer næppe antages at kunne substituere spillefilmene.²⁰ Denne TV-station – og stationens seere – efterspørger spillefilm. Det samme gør sig gældende for øvrige filmkanaler, uanset om de er free-TV-kanaler eller pay-TV-kanaler. Mange seere er således villige til at betale ekstra for at få adgang til TV-kanaler, der kun sender spillefilm.

61. Spillefilm med danske skuespillere og med dansk tale henvender sig efter styrelsens opfattelse i særlig grad til det danske publikum. Selvom public service virksomhederne DR og TV 2 har en vedtægtsmæssig forpligtelse til at lægge vægt på TV-programmer med dansk eller nordisk sprog som originalsprog, kan dette dog efter styrelsens vurdering ikke føre til, at danske spillefilm generelt ikke kan substitueres med udenlandske spillefilm.²¹ Selvom der blandt de danske TV-stationer og seere måtte være en præference for danske spillefilm, synes filmens "nationalitet" ikke i overvejende grad at være afgørende for, om TV-stationerne vælger at købe rettighederne til en spillefilm.

62. Der er således efter styrelsens opfattelse et særskilt marked for salg af spillefilm til TV-visning.²² Det spiller dog ikke nogen rolle for vurderingen i det foreliggende om produktmarkedet afgrænses bredere fx til også at inkludere TV-serie-film. Det er endvidere styrelsens opfattelse, at dette marked kan underopdeles i et marked for salg af spillefilm til visning på henholdsvis free-TV og pay-TV.²³

63. Der er væsentlige forskelle mellem free-TV og pay-TV. De pay-TV-kanaler, der viser spillefilm, viser både et større og et nyere udvalg af spillefilm. De udenlandske spillefilm af nyere dato, som vises på danske free-TV-kanaler, har typisk været vist op til flere gange på op til flere danske pay-TV-kanaler forinden. Og de danske spillefilm af nyere dato, som vises på danske free-TV-kanaler (og som ikke er medfinansieret af TV-stationer, der har retten til førstegangsvisning på TV), har også typisk været vist på dansksprogede pay-TV-kanaler forinden.

64. Det er styrelsens opfattelse, at free-TV ikke udgør en reel konkurrent til pay-TV hvad erhvervelse af TV-rettigheder til spillefilm angår. Markedet for videoudlejning af spillefilm må i den henseende antages at være en væsentlig større konkurrent for pay-TV.

65. Det relevante produktmarked er således efter styrelsens opfattelse udlejning/salg af spillefilm til visning på TV på markedet for henholdsvis free-TV og pay-TV.

Det geografiske marked

66. Det geografiske marked må ifølge anmelder defineres som Danmark, Norge, Sverige og Island.

67. Det er styrelsens opfattelse, at det spiller en rolle for afgrænsningen af det geografiske marked, at udlejning af spillefilm til TV-visning i Danmark adskiller sig fra udlejning til visning i andre lande. De danske seere betjenes af særlige danske kanaler, der er rettet mod det danske område. 90% af de TV-udsendelser, der ses i Danmark, leveres af dansksprogede kanaler. Hovedparten af de resterende TV-udsendelser, der ses i Danmark, er specielle temakanaler som fx Eurosport, Discovery mv. Selvom nogle af TV-stationerne køber ind samlet, er deres programvisning rettet mod de nationale markeder, selv om der er nogen overlap.

68. Således er fx DR ikke i konkurrence med NRK (norsk TV-kanal) om seernes præferencer, og markederne for visning i Norden adskiller sig således nationalt.

69. En udstrækning af det geografiske marked som anført af anmelder må således indebære, at interessentskabet også reelt er involveret i udbud af spillefilm til TV-visning i de øvrige lande, og hvor konkurrencevilkårene er tilstrækkeligt ensartede for udbydere. Interessentskabets omsætning i udlandet i 1997-98 og 2000 udgjorde under 5\% af den kontante omsætning. I 1999 udgjorde den udenlandske omsætning mellem 5-10\%. Dette tyder på, at interessentskabet kun i et mindre omfang er involveret i udbud af spillefilm til TV-visning i disse lande. Interessentskabets omsætning er næsten udelukkende relateret til Danmark. Dette viser, at interessentskabet ikke konkurrerer med andre udbydere af spillefilm til TV på samme vilkår i udlandet som i Danmark. Konkurrencevilkårene for interessentskabet er således anderledes i Sverige, Norge og Island end i Danmark. Dette understøtter, at det geografiske marked må antages at være Danmark og dansksprogede TV-kanaler.

Parternes stilling på det relevante marked

70. Interessentskabet råder over ca. xx ud af i alt ca. xx danske spillefilm, svarende til en andel på ca. xx\% af danske spillefilm. Størstedelen af de danske spillefilm, som produceres i dag, produceres dog af producenter, der hverken er interessenter eller puljeproducenter.²⁴ Det må derfor forventes, at interessentskabets andel af danske spillefilm vil falde noget de kommende år, forudsat at disse producenter ikke indgår aftaler med interessentskabet om disponering af deres spillefilm.

71. Styrelsen har ikke noget overblik over antallet af udenlandske spillefilm. Der er ingen tvivl om, at antallet er meget stort, og at de danske spillefilm alene udgør en lille del af det samlede antal spillefilm, der egner sig til at blive vist på dansk TV.

72. På de dansksprogede free-TV-stationer var der i år 2000 i alt 10.605 danske og udenlandske filmvisninger²⁵ (inkl. genudsendelser). Interessentskabet anslår til sammenligning hermed, at selskabet i 2001 vil stå for i alt xx danske filmvisninger på disse TV-stationer, svarende til en andel på under 10\%.²⁶ For så vidt angår dansksprogede pay-TV-stationer var der i år 2000 i alt 20.956 danske og udenlandske filmvisninger. Interessentskabets andel af filmvisninger forventes i 2001 at udgøre under 3\%.

73. Interessentskabet havde i 2000 en kontant omsætning på ca. xx mio. kr., jf. pkt. 12. Det har ikke været muligt for Konkurrencestyrelsen at fremskaffe oplysninger om den samlede omsætning for udlejning/salg af såvel danske som udenlandske film til visning på TV i Danmark. Uden nærmere kendskab til bl.a. priserne for udenlandske film, herunder særligt film af nyere dato, er det vanskeligt alene på baggrund af oplysningerne om antal visninger at anslå en samlet omsætning.

Konkurrencelovens § 6 – konkurrencebegrænsende aftaler

74. Ved oprettelsen af interessentskabet og ved indgåelse af filmoverenskomster er der etableret et horisontalt samarbejde mellem indbyrdes konkurrerende filmproducenter. Det horisontale samarbejde har resulteret i en sammenlægning af producenternes TV-rettigheder i et fælles selskab. Interessentskabet indgår på vegne af producenterne vertikale aftaler med TV-stationerne om salg af producenternes TV-rettigheder.

75. Følgende forhold i de anmeldte aftaler giver anledning til en konkurrenceretlig vurdering:

1. Filmproducenternes forpligtelse til at give interessentskabet eneret til at disponere over rettighederne til TV-visning
2. Opsigelsesvarslet på 5 år
3. Prisfastsættelsen af spillefilm

Ad 1) Forpligtelsen til at give interessentskabet eneret

76. Spillefilm er ophavsretligt beskyttede værker, jf. ophavsretsloven § 1. Ophavsretten medfører en eneret til at råde over værket, jf. § 2. Ophavsretten tilkommer den person, der har frembragt værket. Da film frembringes af mange forskellige personer, centrerer og overdrages samtlige rettigheder sædvanligvis hos producenten ved indgåelse af aftaler med de forskellige personer/selskaber, der har medvirket til skabelsen af værket. Producenten har ingen selvstændig ophavsret i kraft af sin økonomiske og styrende indsats²⁷, men må således erhverve rettighederne fra ophavsmændene med henblik på den efterfølgende spredning (udleje/salg) og visning af filmen.

77. Ophavsmændene kan frit overdrage deres ret helt eller delvist, jf. ophavsretslovens § 53. Ophavsretten er som udgangspunkt en formueret, der kan overdrages. Det er muligt at overdrage retten både til eksisterende værker som kommende værker. Erhververen af de overdragne rettigheder er berettiget til at videreoverdrage sin ret.

78. Ved stiftelsen af interessentskabet og ved en producents indgåelse af en filmoverenskomst med interessentskabet er der ikke tale om en egentlig videreoverdragelse af rettighederne til TV-visning. Der er tale om indgåelse af en administrationsaftale, som giver interessentskabet eneret til at disponere over filmene på producenternes vegne.

79. Interessentskabet har eneret til at disponere over den enkelte producents rettigheder til TV-visning i Danmark, Norge, Sverige og Island, jf. § 3 i interessentskabskontrakten og § 1.1. i standardvilkårene. Eneretten omfatter spillefilm, som producenten har produceret/erhvervet eller fremover måtte producere/erhverve, jf. § 2.4. i standardvilkårene.

80. Eneretten indebærer, at producenterne er afskåret fra at kunne disponere over TV-rettighederne til anden side og dermed også fra at kunne forhandle individuelt med TV-stationer om betingelserne for TV-visning, herunder betalingen. Producenterne er endvidere afskåret fra at kunne overdrage udlejningen af TV-rettighederne til deres spillefilm (eller kun enkelte heraf) til eventuelle andre virksomheder, der udlejer TV-rettigheder til spillefilm.

81. Eneretten omfatter alle producentens spillefilm. Producenten er afskåret fra at kunne opsig enkelte film og forhandle dem individuelt og fra at undlade at indmelde enkelte film. Producenten har mulighed for at beslutte, at en film ikke skal optages på repertoirelisten. Dette giver dog ikke producenten mulighed for at disponere over rettighederne til anden side, og denne mulighed er derfor uden betydning i den sammenhæng.

82. Producenternes kommercielle handlefrihed på eftermarkedet er dermed stærkt begrænset ved interessentskabets eneret.

83. TV-stationer og eventuelle andre indkøbere af TV-rettigheder til spillefilm er endvidere begrænset i deres muligheder for at forhandle individuelt med de enkelte producenter. Mange TV-stationer ser det dog formentlig som en fordel kun at skulle forhandle med én part om indkøb af TV-rettigheder til et stort antal film frem for at skulle forhandle med hver enkelt producent. Udviklingen synes i stigende grad at gå i retning af indkøb i store "pakker".

84. Endelig vil det forhold, at interessentskabet har en så stor andel af de danske spillefilm til disposition kunne betyde, at de danske producenter, der står uden for samarbejdet har vanskeligt ved at kunne konkurrere med interessentskabet om salg af TV-rettigheder til TV-stationer, så længe stationerne indkøber i store "pakker".

85. Anmelder har anført, at markedsudviklingen med nedbrydningen af DR's monopol har gjort det nødvendigt for producenterne i større grad at stå sammen over for de efterhånden stærkere og stærkere TV-stationer, som kan vælge mellem et betydeligt udbud af spillefilm og

underholdningsprogrammer, og som også selv kan producere konkurrerende udsendelser. Dette gør sig særligt gældende på eftermarkedet, hvor det er nødvendigt for at bevare en vis kontraheringsstyrke, at distributionen sker gennem interessentskabet. Interessentskabet har kunnet konstatere en stigende efterspørgsel, hvilket vidner om en velfungerende distribution.

86. Det er styrelsens opfattelse, at interessentskabets eneret primært medfører begrænsninger, der indskrænker den enkelte producents handlefrihed på markedet. Den kontraheringsstyrke, som opnås gennem samarbejdet, og den stigende efterspørgsel efter interessentskabets film, som interessentskabet har kunnet konstatere, viser, at der kan være en fordel for den enkelte producent ved at være en del af det fælles salgssamarbejde. Tilsammen har producenterne bedre muligheder for at distribuere TV-rettighederne til deres film, og de udgør tilsammen en større konkurrent på dette marked end hver for sig.

87. De producenter, der står uden for samarbejdet, og som i kraft af TV-selskabernes indkøb i store mængder kan have vanskeligt ved at konkurrere med interessentskabet, har mulighed for enten selv at oprette et tilsvarende fælles salgssamarbejde²⁸ eller at tilslutte sig det eksisterende samarbejde.

88. Selvom der for den enkelte producent er fordele forbundet med, at interessentskabet har eneret til at disponere over TV-rettighederne, går denne eneret efter styrelsens opfattelse videre, end hvad der er nødvendigt for at opnå fordelene ved et fælles salgssamarbejde. Det burde ikke være nødvendigt at udstrække interessentskabets eneret til samtlige af producenternes film, herunder kommende film. Det bør være muligt for den enkelte producent at undlade at indmelde enkelte film i samarbejdet, hvis denne mener, at der herved kan opnås bedre resultater end gennem samarbejdet. Der er således en reel og potentiel konkurrencebegrænsning forbundet med producenternes forpligtelse til at give interessentskabet eneret til samtlige film.²⁹

89. Det er dog styrelsens vurdering, at disse begrænsninger ikke kan antages at have sådanne markedspåvirkninger, at der er tale om konkurrencebegrænsninger, der er omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1. Styrelsen har herved lagt vægt på interessentskabets markedsandele på markedet for henholdsvis free-TV (under 10\%) og pay-TV (under 3\%).³⁰

Ad 2) Opsigelsesvarslet på 5 år

90. En filmoverenskomst kan opsiges af producenten med 5 års varsel til ophør med udgangen af et kalenderår, jf. § 3.3. i standardvilkårene, og opsigelsen har virkning for alle producentens film, jf. § 3.4.

91. Anmelder har gjort gældende, at det er sædvanligt, nødvendigt og naturligt inden for filmistributionsbranchen, at der kan disponeres over rettighederne i en længere periode. TV-stationerne kræver rammeaftaler, der af hensyn til programplanlægningen og leveringssikkerheden strækker sig over helt op til 5-10 år.³¹ Interessentskabet er afhængig af over for TV-stationerne at kunne disponere over filmene i en vis periode.

92. Der er givetvis et behov for, at TV-stationerne bl.a. af hensyn til programplanlægningen kan disponere over TV-rettighederne i en vis periode. Der er derfor nogle hensyn, der kan tale imod, at en producent med meget kort varsel kan opsiges en filmoverenskomst, da dette kan få virkninger for en TV-station, der måtte have erhvervet TV-rettigheder til producentens film.

93. Det er styrelsens vurdering, at et ønske fra TV-stationernes side om at indgå rammeaftaler for en længere periode ikke alene kan retfærdiggøre de begrænsninger, som den tidsmæssige udstrækning af interessentskabets eneret pålægger de enkelte filmproducenter. En bindingsperiode på 5 år er lang tid for en producent, der måtte ønske at komme ud af samarbejdet med interessentskabet eventuelt med henblik på at indgå aftale med en konkurrerende udlejer/administrator.

94. Den lange bindingsperiode begrænser dermed andre udlejningsvirksomheders muligheder for at indgå aftaler med de tilsluttede producenter om distribution af TV-rettigheder. En kortere bindingsperiode ses ikke at være til hinder for indgåelse af rammeaftaler med TV-stationerne.

95. Det er dog styrelsens vurdering, at den tidsmæssige begrænsning i producenters adgang til at opsigte filmoverenskomsterne ikke kan antages at have sådanne markedspåvirkninger, at der er tale om en konkurrencebegrænsning, der er omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1. Styrelsen har herved lagt vægt på interessentskabets markedsandele på markedet for henholdsvis free-TV (under 10\%) og pay-TV (under 3\%).

Ad 3) Prisfastsættelsen af spillefilm

96. Interessentskabet fastsætter de priskategorier, som de enkelte spillefilm på repertoirelisten kan optages i. Producenterne bestemmer selv, om en spillefilm skal på repertoirelisten og i givet fald i hvilken priskategori, den skal optages, jf. § 4.4. i standardvilkårene.

97. Udgangspunktet er således, at producenten selv fastsætter prisen på den enkelte spillefilm. Producentens prisfastsættelse er dog i et vist omfang forudfastlagt i det horisontale samarbejde. Producenten kan ikke frit vælge prisen på sin spillefilm, men må vælge en af de udmeldte priskategorier. Der er således ikke mulighed for at instruere interessentskabet om at fastsætte en individuel pris, som ligger imellem 2 priskategorier. Der kan i nogen tilfælde være mere end xx kr. til forskel mellem 2 priskategorier – eventuelt er der kun en priskategori, jf. pkt. 104.

98. Ved indgåelsen af en rammeaftale har TV-stationen forpligtet sig til at købe for et samlet mindstebeløb og et bestemt antal film. TV-stationen kender på dette tidspunkt ikke priserne på de enkelte film, men er bundet af rammeaftalens prisbestemmelser, når filmene skal vælges. TV-stationerne er ved den efterfølgende udvælgelse af film nødt til at sammensætte filmene ud fra priskategorierne, så gennemsnitsprisen mindst holdes. TV-stationerne kan ikke nøjes med at udvælge film, der prismæssigt er placeret i kategorier under gennemsnitsprisen.

99. S sammensætningen af film inden for priskategorierne, så de overholder de aftalte gennemsnitspriser er efter styrelsens opfattelse udtryk for et ønske om at påvirke prisdannelsen, så priserne generelt hæves og ikke reduceres.³² Det er styrelsens opfattelse, at TV-stationerne generelt betaler en højere pris for de spillefilm, de køber gennem interessentskabet, end hvis de havde købt dem hos de enkelte producenter. Interessentskabets system med horisontalt at fastlægge en priskategorisering af film, hvor der mellem 2 priskategorier kan være en prisforskel på mere end xx kr., må således efter styrelsens vurdering have til formål at påvirke prissætningen i salgsforhandlingerne.

100. Producenterne har heller ikke mulighed for at påvirke afsætningen af deres film i denne fase og har dermed heller ikke mulighed for at ændre pris i forhold til konkurrenterne for derved at bedre mulighederne for afsætning.

101. Prisbestemmelserne begrænser således både konkurrencen mellem producenterne og TV-stationernes valgmuligheder. Sådanne aftaler er konkurrencebegrænsende, jf. pkt. 144 i Kommissionens retningslinier om horisontale samarbejdsaftaler.³³

102. Der er således efter styrelsens opfattelse tale om et horisontalt salgssamarbejde mellem konkurrerende producenter, der indeholder bestemmelser om inddeling af film i priskategorier, der særligt sammenholdt med de vertikale rammeaftaler, der indgås med TV-stationerne om mindstekøb og gennemsnitspriser, udgør en konkurrencebegrænsning, der er omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1.

103. Det bemærkes, at prisbestemmelserne ikke under henvisning til markedspåvirkningerne falder uden for forbudet i § 6, stk. 1, idet aftaler om prisfastsættelser er omfattet af forbudet

uanset parternes markedsstyrke, jf. pkt. 148 i Kommissionens retningslinier for horisontale samarbejdsaftaler.

104. Som bestemmelserne om priskategorier er udformet, er det således styrelsens vurdering, at de er for vidtgående og ikke giver den enkelte producent tilstrækkelig mulighed for at vælge en priskategori efter eget behov og ønske. I det horisontale samarbejde mellem producenterne er man blevet enige om, at der anvendes priskategorier ved indgåelse af aftaler med TV-selskaberne, men den enkelte producent har ikke nogen indflydelse på, hvor mange og hvilke priskategorier der aftales med TV-stationer og kan heller ikke selv forhandle andre vilkår.

105. Såfremt systemet ændres, så de enkelte filmproducenter får bedre muligheder for at prisfastsætte deres film individuelt, fx gennem sikkerhed for et tilstrækkeligt stort antal priskategorier med små intervaller eller adgang til individuel forhandling om pakker, vil det ikke have karakter af et horisontalt fastsat prissystem.

Konklusion

106. Den anmeldte interessentskabskontrakt, der forpligter producenterne til at indgå filmoverenskomster med interessentskabet, og som giver interessentskabet eneret til at disponere over producenternes TV-rettigheder, er ikke omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, hvorfor der kan gives en ikke-indgrebserklæring efter lovens § 9.

107. De anmeldte standardvilkår for filmoverenskomster indeholder bestemmelser om inddeling i priskategorier, der er omfattet af forbudet i § 6, stk. 1, hvorfor der ikke kan gives en ikke-indgrebserklæring efter § 9.

Konkurrencelovens § 8

108. Det skal herefter vurderes, om bestemmelserne om inddeling af film i priskategorier opfylder betingelserne for en individuel fritagelse efter § 8, stk. 1.

§ 8, stk. 1, nr. 1 – styrkelse af effektiviteten/fremme af udviklingen

109. Aftalerne bidrager efter anmelders opfattelse til at styrke effektiviteten, idet aftalerne giver mulighed for en mere effektiv og rationel udlejning af producenternes film. Det etablerede samarbejde indebærer stordriftsfordele, hindrer dobbeltarbejde og nedsætter udlejningsomkostningerne.

110. Den øgede effektivitet bevirker ifølge anmelder, at der stilles flere danske spillefilm til rådighed for udlejning til TV-visning, og at samarbejdet stimulerer produktionen af danske spillefilm, idet systemet med priskategorier sikrer, at der vil kunne opnås indtægter selv for visning af film, som viser sig at få en begrænset kommerciel succes. Interessentskabet har kunnet konstatere en stigende efterspørgsel, hvilket vidner om en velfungerende distribution. Til sammenligning hermed oplyser anmelder, at distributionen af film på eftermarkedet i Sverige, Norge og Finland er væsentlig mindre.

111. Styrelsen er enig i, at der kan være effektivitetsfordele ved en fælles administration af producenteres TV-rettigheder til film, og at dette kan resultere i en forbedret sikkerhed og regelmæssighed i afsætningen af TV-rettighederne. Det er dog styrelsens opfattelse, at disse effektivitetsgevinster må tilskrives den fælles administration og ikke systemet med priskategorier. Opdelingen i priskategorier synes ikke at skabe væsentlige effektivitetsgevinster.

112. Betingelsen i § 8, stk. 1, nr. 1, er dermed ikke opfyldt.

§ 8, stk. 1, nr. 2 – sikring af forbrugerne

113. Anmelder har anført, at aftalerne bidrager til, at såvel kvaliteten som den tilbudte service forbedres. TV-kanalerne sikres en let adgang til et bredt og varieret udbud af film samt regelmæssige leveringer. TV-seerne vil drage fordel af det øgede udbud af film.

114. Styrelsen er enig i, at den tilbudte service for forbrugerne som udgangspunkt forbedres, idet forbrugerne formentlig får muligheder for at se et mere varieret udbud af danske spillefilm som følge af samarbejdet. De aftalte prisbestemmelser kan imidlertid ikke antages at være til fordel for forbrugerne.

115. Betingelsen i § 8, stk. 1, nr. 2, er dermed ikke opfyldt.

§ 8, stk. 1, nr. 3 – ikke unødvendige konkurrencebegrænsninger

116. Spillefilm kan ifølge anmelder ikke betragtes som ensartede produkter, idet hver film har sine egne kvaliteter og kommercielle tiltrækningskraft, som er afgørende for, om den bliver en succes. Et samarbejde omkring priser og vilkår vil derfor kun kunne have en begrænset effekt. Valget af priskategori vil under alle omstændigheder være bestemt af den kommercielle succes, som filmen har haft i biograferne.

117. Styrelsen er enig med anmelder i, at prisen på en film afspejler den kommercielle succes, som filmen har haft i biograferne. Hvis en film tidligere har været vist med succes (høje seertal) på TV, vil dette også kunne påvirke prisen på filmen.

118. Dette er dog ikke ensbetydende med, at det er nødvendigt af hensyn til en effektiv afsætning af filmene, at der er fastsat fælles bestemmelser om prissætningen. Og særligt ikke hvis prissætningen indebærer en risiko for, at den priskategori, som en film placeres i, kunstigt presses op gennem de prisaftaler, som interessentskabet indgår med TV-stationerne. Standardvilkårenes bestemmelser om prissætning er derfor ikke nødvendige for at opnå de ønskede fordele.

119. Betingelsen i § 8, stk. 1, nr. 3, er dermed ikke opfyldt.

§ 8, stk. 1, nr. 4 – ikke udelukkelse af konkurrencen

120. Anmelder er af den opfattelse, at etableringen af samarbejdet ikke udelukker konkurrencen på markedet.

121. Det er styrelsens opfattelse, at interessentskabet indtager en væsentlig rolle på markedet for TV-visning af spillefilm for så vidt angår danske film. Samarbejdet – og prisbestemmelserne - kan dog ikke antages at udelukke konkurrencen på en væsentlig del af det relevante marked, som udgør TV-visning af såvel danske som udenlandske spillefilm.

122. Betingelsen i § 8, stk. 1 nr. 4, er dermed opfyldt.

Bemærkninger

Parternes bemærkninger

123. *Markedsafgrænsningen:* Anmelder fastholder, at det relevante produktmarked bør afgrænses til markedet for udlejning eller salg til TV-visning af underholdningsprogrammer, herunder spillefilm, naturfilm, dokumentarfilm og reportager samt TV-kanalernes visning af egne produktioner af tilsvarende indhold.

124. Der kan efter anmelders opfattelse ikke foretages en udskillelse af markedet for spillefilm. Ved en vurdering af efterspørgselssubstitutionen kommer man efter anmelders opfattelse frem til, at spillefilm indgår i et større marked. En prisforhøjelse på fx spillefilm vil således efter anmelders

opfattelse medføre en større efterspørgsel efter naturfilm, reportager mv. Spillefilm adskiller sig ikke fra fjernsynsfilm, reportager, naturfilm mv. Tallene for visning af spillefilm på DR1 og TV2 viser, at der ikke engang hver anden dag vises en spillefilm på hver af de landsdækkende TV-stationer. Disse stationer dækker dermed deres programflader med alt muligt andet udover spillefilm for at tiltrække seere.

125. Endvidere kan eksistensen af filmkanaler efter anmelders opfattelse ikke føre til, at spillefilm udgør et særskilt marked. Disse kanaler er blot udtryk for en naturlig segmentering, som altid vil foregå i et konkurrencepræget marked.

126. *Prisfastsættelsen*: Anmelder præciserer, at priskategorierne fremkommer efter forhandling mellem interessentskabet og den enkelte TV-station og fastsættes ud fra TV-stationens ønsker til periode, antal titler, antal visninger, samlet budget og brugerintensitet. Anvendelsen af priskategorier er alene et praktisk instrument uden egentlig betydning for konkurrencen.

Styrelsens bemærkninger

127. *Markedsafgrænsningen*: Styrelsen fastholder, at der er et særskilt marked for spillefilm. At fx DR1 og TV2 ikke viser flere spillefilm end tilfældet er, hænger efter styrelsens opfattelse bl.a. sammen med stationernes økonomiske rammer og prioritering af deres forpligtelser. Spillefilmene er ikke desto mindre en væsentlig del af stationernes programudbud og er med til at fastholde og tiltrække seere.

128. Som anført i pkt. 62 vil en bredere markedsafgrænsning imidlertid ikke få betydning for vurderingen, jf. også pkt. 103.

Konklusion

129. Interessentskabskontrakten er ikke omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, hvorfor der gives en ikke-indgrebserklæring efter § 9.

130. Standardvilkårenes bestemmelser om fastsættelse af priskategorier er omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1, hvorfor der ikke kan gives meddelelse om en erklæring om ikke-indgreb efter lovens § 9. Betingelserne for en individuel fritagelse efter § 8, stk. 1, er ikke til stede.

131. Der gives påbud om ophævelse af standardvilkårenes bestemmelser om prisfastsættelse. Ophævelse af bestemmelserne skal ske senest den 30. november 2001, jf. overgangsbestemmelserne i lovens § 27, stk. 4. Standardvilkårene vil herefter ikke længere være omfattet af forbudet i § 6, stk. 1.

</></>

1 Der er tale om ændring af en bestående Interessentskabskontrakt af 31. januar 1966.

2 Ved film eller spillefilm forstås *"en overvejende dansksproget (oprindelig eller eftersynkroniseret) spillefilm, der er produceret efter 1932 med henblik på offentlig biografopførelse, som har en varighed af mindst 75 minutter, og som af myndighederne efter de til enhver tid gældende regler er godkendt som dansk film"*, jf. standardoverenskomstens § 1.4.

3 Moderselskab: Scanbox Danmark A/S

4 Moderselskab: Egmont Holding A/S

5 Moderselskab: Sandrew Metronome AB

6 Moderselskab: Scanbox Danmark A/S

7 Rettighederne til TV-visning udnyttes sideløbende med fx rettighederne til visning i biografier og på video. Interessentskabet har intet med udnyttelsen af disse rettigheder at gøre.

- 8 Pay-per-view på flere kanaler samtidigt, hvor broadcasteren bestemmer tidspunktet.
- 9 Anmelder oplyser, at interessentskabet ikke har modtaget anmodning om vejledning om indplacering i priskategorier, og at selskabet ikke finder noget faktisk eller praktisk behov for at kunne vejlede om indplacering i priskategori.
- 10 Vederlaget kan i visse situationer reduceres, jf. nærmere overenskomsten § 5.1.
- 11 I sådanne typer aftaler vil det også kunne forekomme, at enkelte film prismæssigt afviger fra den fælles aftalte pris pr. film. Dette vil være tilfældet, når der er tale om film, der prismæssigt skiller sig ud fra de øvrige film.
- 12 Jf. dog pkt. 46.
- 13 Interessentskabet anslår, at op mod 70\% af en films samlede indtjeningspotentiale opnås inden for filmens første 5-7 år.
- 14 Anslået af interessentskabet til 60-75\% af den årlige danske produktion af spillefilm.
- 15 Anmelder anerkender, at sportsudsendelser – i hver fald i visse situationer - kan udskilles til et marked for sig selv. I EBU-sagen (EFT 1993 L179/23) lagde Kommissionen i sin afgørelse til grund, at sportsbegivenheder i TV adskilte sig fra andre udsendelser i TV og udgjorde et særskilt marked. På nationalt plan har Konkurrencerådet endvidere afgrænset et særskilt marked for visning af fodbold i TV, jf. Dokumentation 1996-3, s. 465.
- 16 Blandt de programmer, der er placeret i den historiske top 10 liste med flest seere på kanalerne DR1, DR2, TV2, TV3 og TV Danmark er det foruden sports- og nyhedsudsendelser (og Dansk Melodi Grand Prix) kun en spillefilm (Olsen-bandens Sidste Bedrifter), der har placeret sig i top 10, jf. TV2's oplysninger om seertal fra Gallup.
- 17 Fjernsynsfilm omfatter de filmproduktioner, som produceres med henblik på visning i TV.
- 18 Jf. oversigt over årlige visninger af interessentskabets film i procent af årlige visninger af danske og udenlandske spillefilm, der er baseret på Gallups oplysninger om visninger i år 2000 og interessentskabets egne estimater på grundlag af stationernes sendeplaner.
- 19 Jf. note 18.
- 20 Foruden spillefilm sender stationen også tegnefilm om morgenen og om eftermiddagen. Der er tale om "film", der henvender sig til børn, og som adskiller sig væsentligt fra spillefilm.
- 21 TV-direktivet, som skal beskytte europæiske kultur- og erhvervsinteresser, stiller krav om, at public service virksomheder skal sende mindst 50\% europæisk producerede TV-programmer, som ikke er nyheder, sport, konkurrencer, reklamer og tekst-tv. Dette er indskrevet i vedtægterne for DR og TV2.
- 22 Der findes Konkurrencestyrelsen bekendt ingen afgørelser, hvor det relevante produktmarked specifikt er blevet afgrænset til visning af spillefilm i TV. Kommissionen synes dog i en afgørelse om tyske fjernsynsselskabers indkøb (EFT 1989 L 284/36) at lægge til grund, jf. Faull & Nikpay: "The EC law of competition" s. 775-6, at det relevante produktmarked var erhvervelse af tv-rettigheder til spillefilm, selvom det ikke fremgår direkte af afgørelsen. Den konkrete sag omhandlede køb af senderrettigheder til 1.350 spillefilm og alle producentens fremtidige spillefilm, tegnefilm, 416 timers fjernsynsfilm og serier samt eksisterende og fremtidige James Bond film. Kommissionen anfører i betragtning 22, at spillefilm er af særlig betydning, idet de ofte kræver en større kunstnerisk og finansiell indsats end fjernsynsproduktioner og derfor hyppigst har større publikumssucces og for det meste opnår højere seertal. Selvom aftalen omhandlede andet end spillefilm, vurderer Kommissionen alene aftalen og dens virkninger i relation til spillefilmene, som udgjorde den væsentligste del af aftalen både i omfang og betydning.
- 23 Denne underopdeling understøttes af Kommissionens praksis. Kommissionen sonderer i sin praksis mellem free-TV og pay-TV, jf. bl.a. Europa-Kommissionens XXIX Beretning om Konkurrencepolitikken 1999, s. 149.
- 24 Anmelder skønner, at disse producenter står for 60-75\% af den årlige produktion af nye film.
- 25 Baseret på Gallups oplysninger om antal filmvisninger i år 2000.
- 26 Ved beregningen af markedsandelen er der ikke taget højde for, at de spillefilm, som måtte være medfinansieret af en TV-station, og som vises som førstegangsvisninger, indgår i det samlede antal visninger. Disse visninger bør ikke medregnes, da interessentskabet ikke konkurrerer med disse visninger. Disse visninger vil under alle omstændigheder blive vist på den medfinansierende station. Dette forhold kan dog ikke antages at få væsentlig betydning for beregningen af markedsandelen.
- 27 Filmproducenten er indehaver af en selvstændig producentbeskyttelse af billedoptagelser, jf. ophavsretslovens § 67.

28 Filmproducenterne Zentropa, Nimbus, M&M og Regner Grasten, der tilsammen har ca. 100 film, har i maj 2001 meddelt, at disse selskaber har dannet et fælles selskab, der skal sælge deres film netop med henblik på at imødegå en udvikling, hvor TV-stationerne i stigende grad indkøber film i store "pakker".

29 Kommissionen fandt i UIP-sagen (EFT 1989 L 226/25), at aftaler om oprettelse af filmdistributionsselskabet UIP, der er et joint venture mellem Paramount Pictures Corporation, Universal Studios Inc. og Metro-Goldwyn-Mayer Inc., havde eksklusivbestemmelser, der var konkurrencebegrænsende. Parterne havde tilsammen en gennemsnitlig markedsandel på ca. 22% i Fællesskabet. Parterne gav UIP eksklusiv eneret til at distribuere deres spillefilm, kortfilm og forfilm primært til biografmarkedet. Kommissionen gav en fritagelse, navnlig fordi parterne ændrede aftalerne, så de konkurrencebegrænsende virkninger blev minimeret. Ændringerne betød bl.a. en større grad af autonomi til parterne.

30 I Kommissionens udkast (EFT 2001 C 149/18) til en revideret meddelelse om aftaler af ringe betydning (bagatelmeddelelsen) lægger Kommissionen op til, at horisontale aftaler, der indeholder konkurrencebegrænsende bestemmelser, falder uden for artikel 81, stk. 1, hvis den samlede markedsandel ikke overstiger 10%, og der ikke er tale om hard core konkurrencebegrænsninger. Der lægges således op til en stigning i markedsandelen fra 5% til 10%.

31 TV2 har overfor anmelder bekræftet, at stationen finder det hensigtsmæssigt, at stationen kan disponere over rettighederne over en 3-5 års licensperiode, og at rettighederne overdrages for en periode med opstart 1-2 år frem i tiden af hensyn til programplanlægningen og leveringssikkerheden.

32 Dette understøttes af en udtalelse i Berlingske Tidende den 14. maj 2001 vedrørende dannelse af et nyt fælles filmdistributionsselskab, jf. note 28. Af artiklen fremgår, at det er de stiftende producenters opfattelse, at interessentskabet har formålet at presse priserne på danske spillefilm op.

33 Jf. 2001/C 3/02 af 6.1.2001. Anmelders anbringende om, at filmoverenskomsten fungerer som en vertikal kommissionsaftale kan (allerede af den grund) ikke tillægges vægt i denne sammenhæng, idet samarbejdet, jf. pkt. 74 er et horisontalt samarbejde mellem konkurrenter og skal vurderes som sådant.